

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1982

BRNO 1984

LATÉNSKÉ SÍDLIŠTĚ U DIVÁK

/okr. Břeclav/

Josef Unger, Regionální muzeum Mikulov

V listopadu 1982 po provedené orbě si Jaroslav Němeček z Divák povšiml, že v místech kde již dříve při povrchových sběrech byly nalézány střepy halštatské a laténské keramiky, jakož i část běhounu laténského mlýna, se v ornici rýsuje nepravidelná skvrna, signalizující zásyp zahloubeného objektu. Vzhledem k tomu, že objektu hrozilo při další orbě nebezpečí zničení, byl zde proveden záchranný výzkum.

Lokalita se nachází v severojižním údolí, zvaném "Přední kout", a to u horního okraje pole, táhnoucího se podél západního úpatí údolí. V místech, kde byl objeven objekt, je dosud patrný malý kopeček o průměru kolem 20 m, jehož část, dnes obdělávaná, je asi o metr snížena. Objekt byl zahlouben ve flyšovém podloží a jeho zásyp byl v horních partiích nevýrazný. U dna byla tenká vrstvička s větší koncentrací uhlíků, mazanice, přepálených kamenů, zvířecích kostí, úlomků keramiky a železných předmětů. Vypreparovaný půdorys měl v jižní části pravidelný tvar s pravouhlými rohy. Jeho délka měřila 4,4 m. V severní části byl půdorys objektu nepravidelný. V jižní části objektu byly pozorovány dvě jamky o průměru kolem 0,2 m, zahloubené 0,07 a 0,13 m do dna objektu. Přibližně uprostřed byla pozorována přepálená skvrna o průměru asi 0,5 m. Dno objektu bylo v hloubce 0,5 až 0,8 m, ale původní hloubka mohla být podstatně vyšší.

Z nálezů je pozoruhodná keramika, zhotovená jak z tuhového, tak i slídového materiálu a železných nůž. Nálezy, datovatelné do doby laténské, jsou svědectvím o dalším sídlišti na diváckém katastru, situovaném v úzkém údolí s poměrně strmými svahy, tedy v terénu nepřliš vhodném pro zemědělské obdělávání.

Latènezeitliche Siedlung bei Diváky /Bez. Břeclav/. Grabung eines eingetieften Objektes aus der Latènezeit mit Keramik und einem Eisenmesser.

DALŠÍ LATÉNSKÉ KOSTROVÉ HROBY ZE SIVIC

/okr. Brno-venkov/

Milan Salaš, MM Brno

/Obr. 11/

Při stavbě sklepa J. Diváckého v Sivicích /č.p. 184/ byly v květnu 1982 zničeny dva laténské kostrové hroby. Místní kronikář K. Killer z těchto hrobů předal do Moravského muzea vedle dvou neúplných lidských skeletů také železný meč se zbytky železné pochvy, velký listovitý hrot kopí a železný kruh se zbytkem přeloženého zahroceného jazýčku. V tuleji hrotu kopí se díky korozi dochovaly pozůstatky dřevěného ratiště, zhotoveného z lípy /*Tilia sp.*/¹. Hrobové jámy, vzdálené od sebe snad 7-8 m, byly zapuštěny asi 1 m hluboko do spraše. Jeden z hrobů měl být narušen již při stavbě domku, druhý byl údajně intaktní a z něj patrně pochází i zachráněná garnitura, která pochopitelně však nemusí být kompletní.

Oba hrobové celky, byť nezdokumentované, doplňují nález kostrového hrobu na č. 185 z r. 1959², a proto je tu možno předpokládat existenci většího laténského pohřebiště.

Poznámky:

- 1 Za laškově určení srdečně děkuji RNDr. E. Opravilovi, CSc.
- 2 Z Trnáčková, Laténský hrob ze Sivic, PV 1959, Brno 1960, 166; J. Meduna, Die latènezeitlichen Siedlungen und Gräberfelder in Mähren /Katalog/, Brno 1980, 270.

Weitere latènezeitliche Skelettgräber aus Siviče /Bez. Brno-venkov/. Beim Baue eines Kellers im Hause Nr. 184 /J. Divácký/ wurden zwei latènezeitliche Skelettgräber zerstört, aus denen K. Killer dem Mährischen Museum Überreste zweier menschlicher Skelette, ein eisernes Schwert mit Überresten der eisernen Scheide, eine grosse blattförmige Lanzenspitze und einen eisernen Ring mit

umgelegter zugespitzter Zunge übergab. In der Tülle der Lanzenspitze blieben Holzreste erhalten, die man als Linde /Tilia sp./ bestimmte. Gemeinsam mit dem im Jahre 1959 im benachbarten Haus /Nr. 185/ gefundenem Grab, weisen diese Funde auf die Existenz eines grösseren latenezeitlichen Gräberfeldes.

POVRCHOVÝ PRŮZKUM ŘÍMSKO-PROVINCIALNÍ LOKALITY UHERSKÝ BROD - U KUČOVSKÉ LÁVKY

/okr. Uh. Hradiště/

Jiří Pavelčík, AŮ ČSAV Brno

V jarních měsících roku 1982 jsme uskutečnili povrchový průzkum známé lokality z období laténu a řím - ského impéria Uherský Brod - U Kučovské lávky. Lokalita je součástí rozsáhlé osady, začínající v prostoru polní trati "Zběsné" a táhnoucí se po obou prvních terasách /zejména levé/ říčky Korečnice v délce cca 2 km. Při průzkumu jsme získali zlomky tzv. provinciální keramiky, typickou "barbarskou" keramikou zdobenou ozubeným kolečkem, rytím, nehtováním a hřebenováním a drobný úlomek modrého skleněného náramku.

Oberflächenuntersuchung der römisch-provinzialen Lokalität Uherský Brod - u Kučovské lávky /Bez. Uh. Hradiště/. In den Frühjahrsmonaten verwirklichte sich eine Terrainbegehung der bekannten Lokalität Uh. Brod - U Kučovské lávky. Das gewonnene Material kann man in das 1. - 2. Jahrhundert u.Z. datieren.

BŘECLAV - POHANSKO 1982

/okr. Břeclav/

Bořivoj Dostál, Jana Vignatiová, UJEP Brno

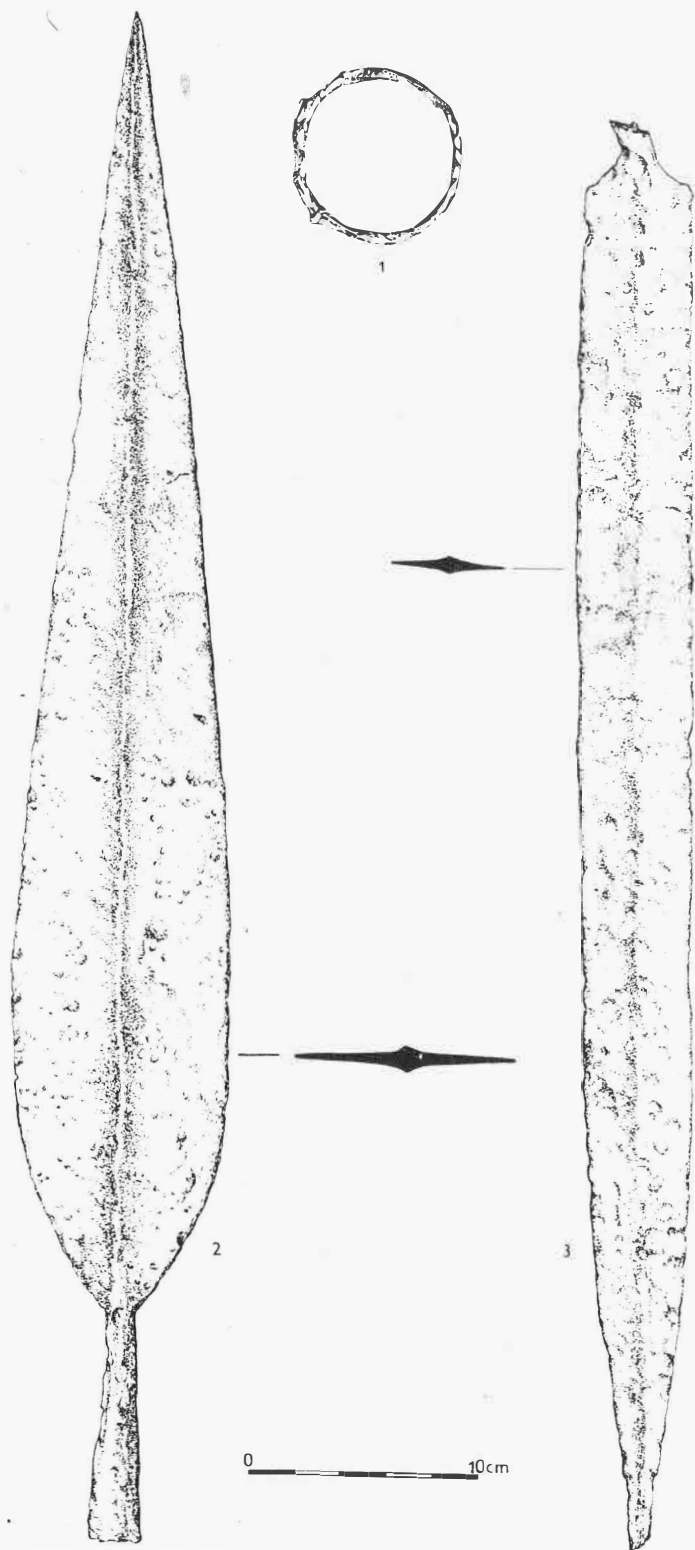
/Obr. 12-14/

V sezóně roku 1982 se výzkum katedry archeologie a muzeologie FF UJEP na velkomoravském hradisku Pohansko u Břeclavi soustředil na prostor brány ve východní části hradiska a částečně na sídliště v bývalé lesní školce v severovýchodním úseku jeho opevněného areálu.

Náznak brány ve východní části opevnění hradiska se jevil jako proláklina v hřebeni valu, široká asi 15 m a hluboká téměř 1 m. Magnetometrická a geoelektrická měření, provedená v roce 1979 v rámci interdisciplinární racionalizační brigády kolektivem pracovníků Geofyziky v Brně, vedeným dr. V. Haškem, CSc., ukázala ve středu prolákliny dvě velmi intenzivní anomálie¹, které domněnku o bráně v tomto místě posílily. Již v roce 1981 bylo uvnitř hradiska v prostoru před proláklinou otevřeno 350 m², které zachytily asi 10 - 12 m široký prázdný pruh v místě předpokládané přístupové cesty k bráně, podél něhož se na severní straně jevíly pozůstatky sídlištních objektů /zejména ruiny rozsáhlé stavby s pletenými a hlínou omazanými stěnami/ a jeden hrob s nožem /obr. 13:5/ a na jižní straně se začala ukazovat kamenná destrukce, související rovněž se zbytky staveb /obj. 2/ a s pohřebištěm, jehož část byla v tomto místě zachycena na dalších 125 m², otevřených tam v roce 1982 /obr. 12/.

Brána byla zkoumána řezem ve valu /č. XVI/1982/ 15 m dlouhým a 5 m širokým, vedeným od západu k východu na střed prolákliny. Již těsně po povrchu se jevíly dva pruhy silně propálené hlíny, naznačující směr a šířku brány. Prostor mezi nimi byl postupně hlouben a vykazoval až do původní úrovně /k povrchu pohřbeného humusu/ silně propálenou hlínu. Již zhruba od 60 cm nad pohřbeným humusem se jevil ostrý barevný předěl mezi vnitřním prostorem brány a světle žlutým jílovitým násypem hrady. Brána byla vymezena na jižní i severní straně čtyřmi kulovými jamami /jáma VIII na severní straně se nacházela mimo výkop - obr. 12:dole/. Užitéková světlost brány činila 250 cm /včetně kúlů a výdřevy 330 cm/. Čelní dvojice kúlů /jámy I a V/ byla vysunuta asi 70 až 90 cm před linii hrady a vnitřní stranu brány určovala linie dřevěné tylní stěny hrady; celková hloubka brány tedy činila asi 640 cm.

Soustava kúlů /I-VIII/ dovozovala vytvořit nad prostorem brány věžovitou nadstavbu, která umožňovala účinnější obranu brány a vzhledem k svému vysunutí před čelo hrady i boční střelbu podél čela opevnění. Brána byla opatřena nejméně dvojími vraty. Svědčí o tom masivní železný závěs /obr. 13:8/, nalezený ve

Obr. 11

Sivice /okr. Brno-venkov/. Nálezy ze zničených laténských kostrových hrobů. - Funde aus zerstörten lateinzeitlichen Skelettgräbern. /Kresba - Zeichnung; V. Gánóczyová/.

PŘEHLED VÝZKUMU 1982

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: A. Krechlerová /pokud není na tabulce uveden jiný autor/
Na titulním listě: hmoždíř jevišovické kultury ze Svitávky /okr. Blansko/
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 400 kusů - neprodejné